

Fantazie

Představa x fantazie x vjem

Myšlenky

- Dva základní druhy myšlení
 - Iracionální
 - Racionální
- Dva základní druhy myšlenek
 - Představa
 - Fantazie
- Další druhy myšlenek
 - Vzpomínky
 - Nápady
 - Ideje
 - Křeace
 - Přání a touhy
 - Vnitřní obrazy
 - Sny
 - Asociace

Představy

- Centrální původ - v mysli
- Vjemy - periferní původ v činnosti smyslových orgánů
- S. L. Rubinštejn 1967

"Představa je reprodukováný obraz předmětu, založený na naší minulé zkušenosti."

- Hlavní roli hraje paměť

Představy

- Představy jednotlivin
- Představy obecné
- Představy různých modalit
- Představové komplexy
- Odvozené představy
- Fantazijní představy

Funkce

- Střídají a doplňují vnímání
- Účelné doplňování vjemů či percepčí řízené činnosti (plnění úkolů)
- Minulost (vzpomínky)
- Budoucnost (plánování)

Schönpflug a Schönpflugová

- Tok představ má povahu hry (motivován radostí z nových zážitkových možností)
- Představa cíle, změna v subjektu

Prolínání vjemů a představ

- Doznívání vjemů, tzv. následný obraz
- Eidetické obrazy
- Fotografická paměť (E. Jaensch) - často zaniká s dospělostí

Prolínání vjemů a představ

- Splývání vjemů a představ, tzv. synestézie (barvy doprovázející hudbu)
- Postrádají znak smyslovosti, jsou mnohoznačné
- Spojení představ a pohybů (zapojení svalových skupin)
- Ideomotorické děje >> protetické končetiny

Asociační zákon

- Jedna představa vyvolává jinou představu -> asociální zákon
- Psychodiagnostika (C. G. Jung)
- Asociální zákony (dle J. Forbse):
 - a. zákon současnosti
 - b. zákon následnosti
- Sekundární asociální zákony (dle Th. Browna):
 - a. zákon novosti
 - b. zákon častosti

Asociační zákon

- Nepřímé asociace (A - (B) - C)
- Asociační útlum

Asociační zákon

- Spojení asociace s učením a pamětí
- Učení jazyků, rozlišování předmětů...

Asociační test

1. ramena, 2. černý, 3. vzduch, 4. bodlák, 5. maminka (Anděla), 6. široký, 7. vor,
8. Přemysl, 9. ovce, 10. kamarád

Vzpomínky

- Vědomý vztah k minulosti
- Jedinečnost obsahu
- Spontánní vybavování
- Kdysi x nyní
- Nejedná se o kopii zážitku
 - Deformace
- Vzpomínkové klamy
- Temporalizace (kdy + kde + co)
- Od dětství (2-3 roky amnézie)

Představa pokládána za vzpomínky

- První, kdo tento jev popsal >> Freud
- Vytvoření vzpomínky >> vložení do období dětství
- Analogické k dějepisectví starých národů
- Fixace na trauma >> neurózy

Denní snění

- Budoucnost
- City
- Přání
- Drogy
- Ego-vztažná motivace
- „Odvrácení pozornosti“ od úkolu
- Přejchod mezi fantazií a představami

Lze fantazii definovat?

- Fantazie je zacyklená, vše je fantazie a fantazie je vše
- Fantastologie
 - Bez omezení a pravidel
 - Všezahrnující obor
 - Oceán idejí

Fantazie v psychologii

- Obrazotvornost, která nepracuje jen se smyslovými prvky, ale i s jazykem
- Oblast představ nesouhlasná s objektivním světem
- Biologicky daná tendence - idealizace
- Afantazie

Funkce fantazie

- Tvořivá
- Úniková
- Plastická
- Difluující
- Mystická
- Vědecká
- Praktická a mechanická
- Komerční
- Utopická

Principy fantazijní činnosti

- Aglutinace
- Kombinace
- Stylizace
- Schematizace
- Zvětšování či zmenšování
- Symbolizace
- Magické souvislosti

Fantazie jako útěk od reality

Pět základních komodit lidské fantazie

- Pozitivní fantazie
 - Čas
 - Prostor
 - Hmota a energie (moc)
 - Informace
 - Ideály (dokonalost)
- Opaky jsou negativními fantaziemi

Summa phantastica - maximální lidské fantazie

- Čas - vždypřítomnost (omniexistence)
- Prostor - všudypřítomnost (omniprezence)
- Moc - všemohoucnost (omnipotence)
- Informace - vševědoucnost (omniscience)
- Ideály - všedokonalost (omnipperfekce)

Fantazie a tvořivost

- Fantazie podstatnou složkou
- Fantazie ≠ obrazotvornost

Fantastické knihy a knihovny

- Krása přesahující hranice reality
- Pauza od reality >> přesunutí do jiného světa
- Objevujeme nové světy, kultury...
- Útěk
- Emocionální vazby s postavami
- Komplikované postavy
- Jazyky
- Prostor pro metafory, symboliku

Fantastické knihy a knihovny

- Kdo je v cílové skupině:
 - Kdo se chce ponořit do fantastického světa, který nemá hranice
 - Kdo chce absolutní svobodu >> není vazan naší realitou
 - Jednodušší a milejší výklad konfliktu reálného světa
- Méně stereotypu, nepředvídatelné, vše možné

Sexuální fantazie

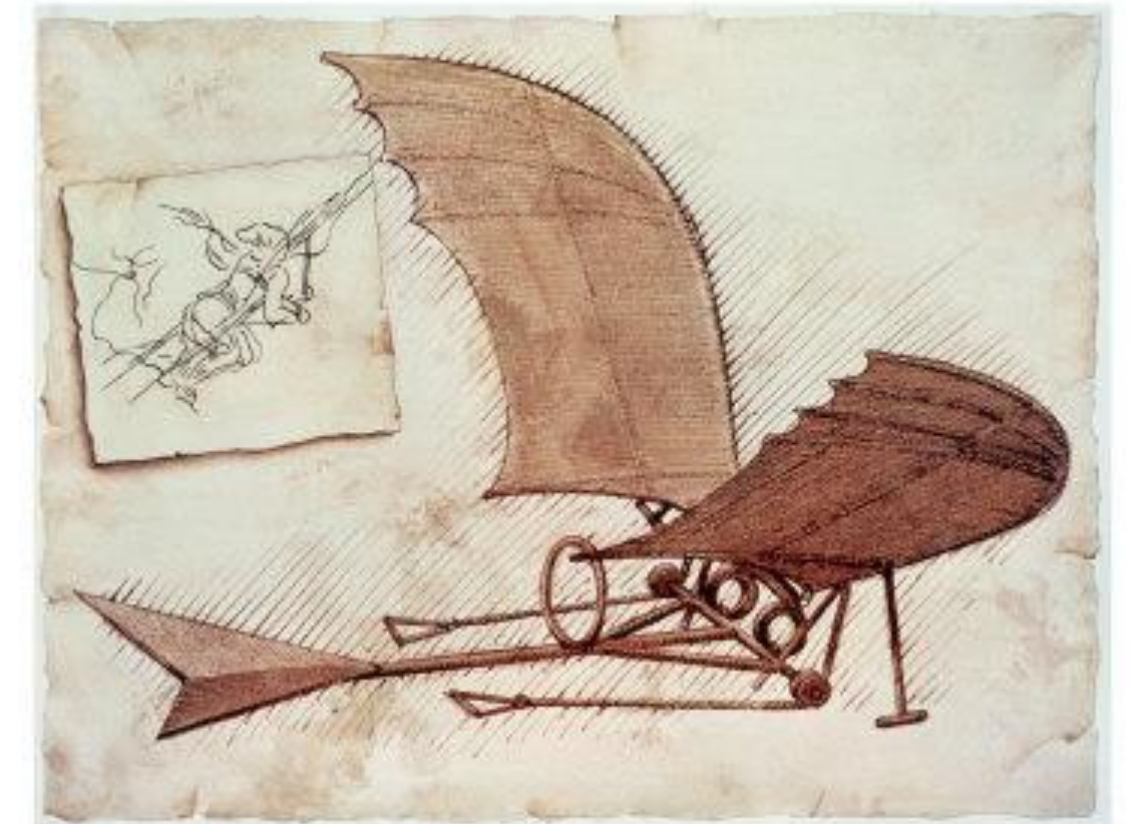
- Scénáře tvořeny již od dětství
- Rodinný a kulturní kontext
- Chtíč >> instinktivní
- Nevyřešené a nevědomé konflikty
- Sexuální vzrušení je neslučitelné s depresí
- Ve fantazii bezstarostní lidé >> svolení se bavit bez pocitu viny
- Často matoucí a těžko pochopitelné
- Každý je jiný
- Čerpání z minulých traumat a jejich transformování

Náboženství

- Bůh = Summa phantastica
- Fenomenologický přístup
 - Bere jevy jako fenomény, nesnaží se je racionálně vysvětlit
 - Nezabývá se jejich pravdivostí
- Obraz boha/bohů, nebe/peklo...
- Fantazie pomáhá formovat víru a chápání/prožívání duchovní reality
- Vysvětlení nevysvětlitelného
- Nadpřirozeno, mysticismus
- Mytologie (Valhalla, řecká mytologie)

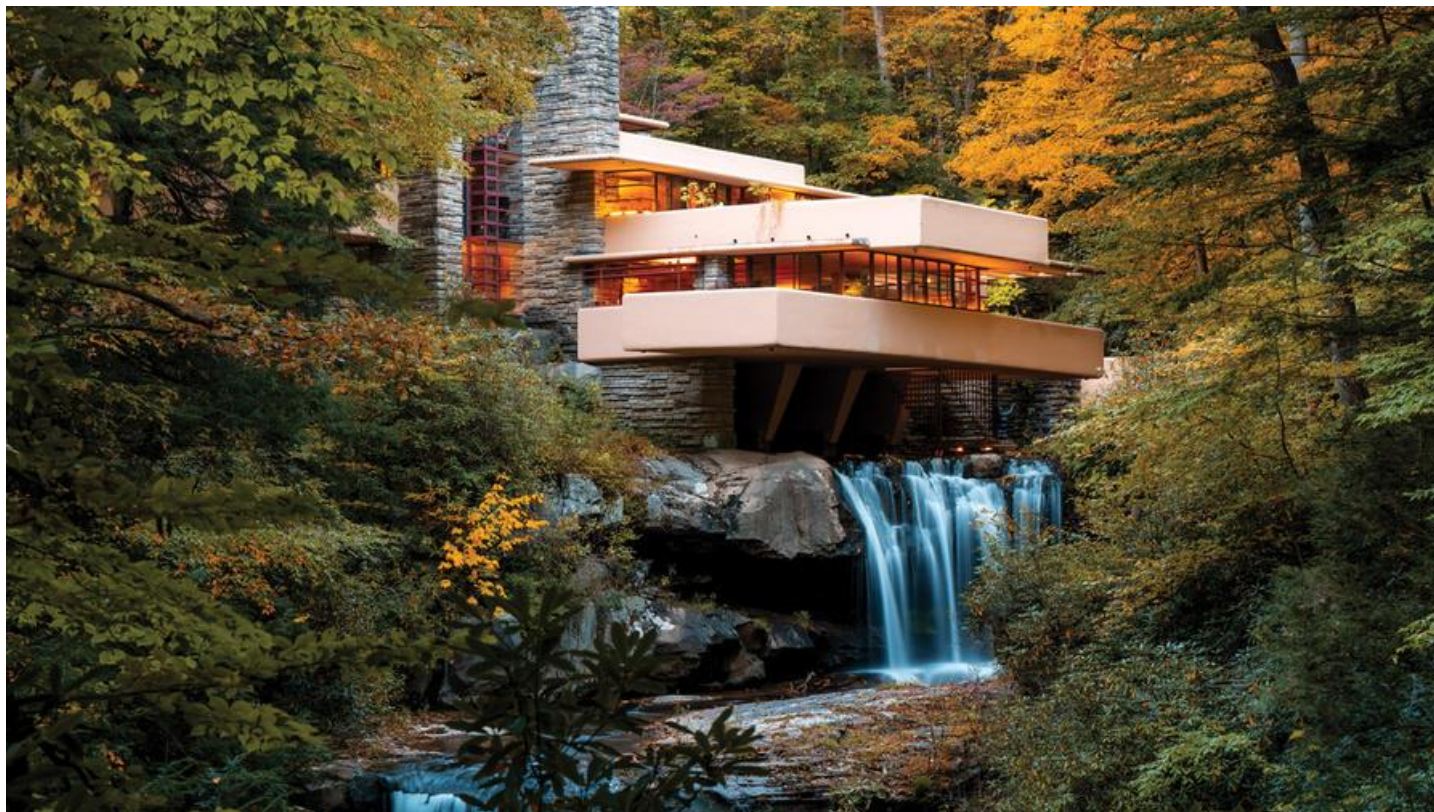
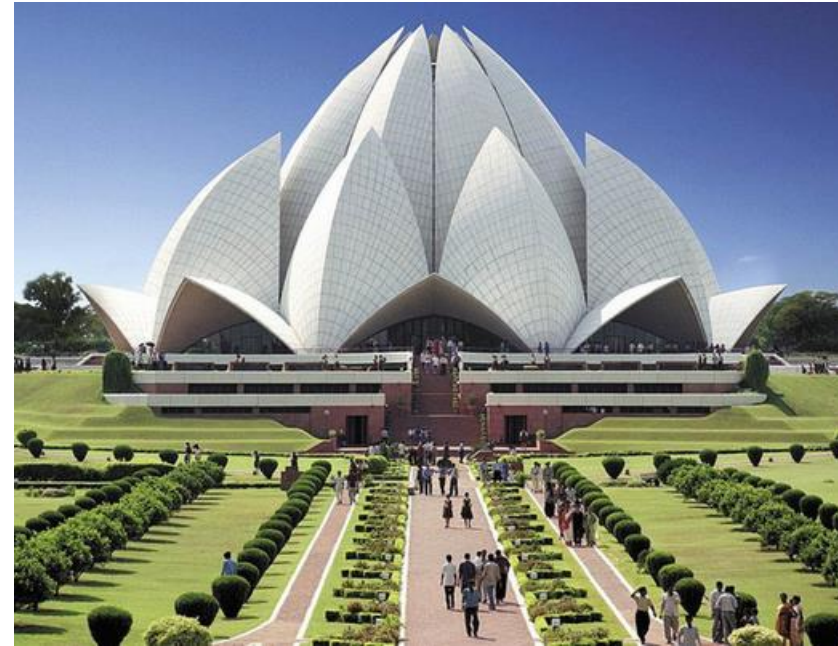
Medicíny, věda, nemoci

- Inovace, objevy
 - Leonardo da Vinci
 - Alexander Fleming
- Nové technologie
- Vědecké experimenty
- Scénaře při epidemiích
- Genetika
- Inspirace sci-fi
- Empatie lékařů
- Nové léky
- Vesmírné výpravy
- Doufáme ve změnu na představu a realitu

Architektura

- Kreativita
- Inovace, technologie
- Inspirace přírodou
- Futuristické projekty
- Různé struktury a materiály

Gastronomie

- Molekulární gastronomie
- Inspirace přírodou

Hudba, zpěv (fantasia)

- Hudební žánr
- Volná forma, improvizace
- Kreativita, emoce
- Předvedení umu
- Většinou pro instrumentální sóla
- V 16. a 17. století hlavně fugy
- Často pouze část skladby jako protiklad k velmi struktorovanému zbytku
- https://www.youtube.com/watch?v=tgDE3klkmtQ&ab_channel=NetherlandsBachSociety

Sny a snění

- Tzv. snové představy
- Snění v REM (emocionální) x NREM fáze (klidnější)
- Na co?
- Zapamatování, pokud se člověk probudí v průběhu

Halucinace

- Vznikají v CNS
- Porucha vnímání okolní reality
- Zrakové, sluchové, čichové, hmatové i chuťové
- Příčiny/druhy
 - Při usínání
 - Epilepsie
 - Migréna
 - Schizofrenie
 - Delirium
 - Drogy a alkohol
 - Parkinsonova choroba, nemoc s Lewyho tělísky
 - Další organická onemocnění mozku (roztoušená skleróza, nádory, ...)
 - Narušení vnitřního prostředí organismu (horečka, dehydratace, ...)

Cvičení fantazie

Děkuji za pozornost <3

Zdroje

Literatura:

KUBÁT, Jan. Summa phantastica: manifest fantastologie. Praha: Jan Kubát, [2018]. ISBN 978-80-906257-1-6.

NAKONEČNÝ, Milan. Základy psychologie. Praha: Academia, 1998. ISBN 80-200-0689-3.

NAKONEČNÝ, Milan. Umění a psychoanalýza. [Praha]: Malvern, 2022. ISBN 978-80-7530-380-6.

PECHOVÁ, Olga. Psychologie náboženství: Úvod do psychologie náboženství (str. 7-30).

Monografie. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2011. ISBN 978-80-244-2927-4.

Internet:

<https://www.brightonandhovepsychotherapy.com/blog/understanding-sexual-fantasy/>

<https://www.stefajir.cz/halucinace>

<https://www.nileslibrary.org/why-is-fantasy-such-a-popular-genre>

<https://citaty.net/citaty/1974873-john-lennon-realita-ponechava-hodne-na-fantazii/>

<https://www.spanek.psychoweb.cz/sny-sneni.php>

<https://www.neurologiepropraxi.cz/pdfs/neu/2002/03/07.pdf>

<https://sancedetem.cz/nejcastejsi-psychicke-problemy-v-dospivani>

<https://www.koucaporadce.cz/l/obranne-mechanismy/>

Zdroje obrázků

<https://www.meatspace.cz/site/assets/files/1109/33386-gallery1-fkivw.0x600.jpg>

<https://slevomat.sgcdn.cz/images/t/1280x640c/12/49/12493480-366d71.webp>

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/7/75/Eden_project.JPG/1200px-Eden_project.JPG

<https://images.adsttc.com/media/images/5038/18f0/28ba/0d59/9b00/0e44/newsletter/stringio.jpg?1414199119>

<https://i.insider.com/5298b05a6bb3f78a0fd21775?width=640&format=jpeg>

<https://maldivesfloatingcity.com/wp-content/uploads/2021/03/Maldivesfloatingcity-Main-Render-2021.jpg>

<https://www.drevostavitel.cz/galerie/clanky/57/metropol-parasol-obrazek.jpg>

<https://franklloydwright.org/wp-content/uploads/2017/01/Falling-Water.jpg>

https://www.jezcivkleci.cz/JVK/letajici_kolo_03.jpg

https://images.adsttc.com/media/images/5254/4190/e8e4/4eff/0200/06cf/medium_jpg/sfpassio.jpg?1381253501

<https://www.thevalleycornwall.co.uk/wp-content/uploads/2018/10/eden-feature.jpg>

<https://images.adsttc.com/media/images/5038/18f0/28ba/0d59/9b00/0e44/newsletter/stringio.jpg?1414199119>

<https://maldivesfloatingcity.com/wp-content/uploads/2021/03/Maldivesfloatingcity-Main-Render-2021.jpg>

<https://assets.arlingtonmagazine.com/2024/10/2022-10-9-Fallingwater-006.jpg>

https://tisicereceptu.cz/wp-content/uploads/2019/08/untitled-png_201601211549126295.png